

Tutkimuksen ja tiedon suhde tuloksellisuustarkastuksessa

Teesi

- ▶ Me tutkijat emme salaa käytännön palkeilla toimivilta hallussamme olevaa yleispätevää käsitystä tiedon ja sen soveltamisen suhteista
- ▶ Itse asiassa esiintyy lukuisia, monessa suhteessa keskenään yhteensovittumattomia lähestymistapoja käsityksineen tiedon ja soveltamisen suhteista
- ▶ Siksi mikä tahansa tiedon ja soveltamisen suhde on valinta, joka joko tarkoituksella tehdään tai joka muuten tapahtuu

▶ 1

(c) Pertti Ahonen 13.1.2010

Aristoteles

Viisi ajatushyvettä eli ajattelun hyveellistä taipumusta (*Nikomakhoksen etiikka*, jae 1139b15)

- ▶ *techné*, 'taito', hyvinkin tieto- ja teoriapohjainen *poiesis* eli jonkin 'valmistamisen' kyky, kyky saada aikaan tiettyjä vaikutuksia mutta myös niihin nähden päinvastaisia, kenties kielteisiä vaikutuksia
- ▶ *epistēmē*, 'tieto', erityisesti teoriapohjainen tieto
- ▶ *phronēsis*, 'käytännöllinen järki', 'kypsyyss', toiminnallinen *praxis*, 'toimintakyky'
- ▶ *sophia*, yleispäteviä totuuksia koskevia 'viisaus', kantasanana mm. sanassa 'filosofia'
- ▶ *nous*, intuitiivinen, aistihavaintojen yläpuolelle kohoava 'äly'

▶ 2

(c) Pertti Ahonen 13.1.2010

Habermas

Tiedonintressit

- ▶ Tekninen
 - ▶ Hermeneuttinen eli tulkitseva t. ymmärtävä
 - ▶ Kriittinen eli emansipatorinen t. vapauttava
- Vrt. millaista tietoa tavoitellaan
- ▶ Välineellisesti hyödyllistä?
 - ▶ Ymmärtämystä edistävää kuten uusia käsitteitä antavaa?
 - ▶ Tavalla tai toisella olemassa olevia olosuhteita haastavaa ja ihmisiä jostakin vallitsevasta ylivallasta vapauttavaa

▶ 3

(c) Pertti Ahonen 13.1.2010

Alkin, toim., *Evaluation Roots* (2004)

Arvioinnin lähestymistapojen jäsentely

- ▶ metodikeskeiset (*method-centered*): metodisesti vankasti muodostettu tieto panee hyvinkin toimeen itsensä,
 - ▶ arvottamiskeskeiset (*valuation-centered*): oleellisinta arvioinnissa ovat ne arvot, joiden viitoittamana arviointia harjoitetaan
 - ▶ arviointitiedon *hyväksikäyttöön* keskittyvät (*utilization-centered*): oleellisinta on se, että tietoa voidaan soveltaa
- Ks. myös Ahonen, Tala ja Hämäläinen 2009, http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tiede/setu/liitteet/Setu_8_2009.pdf

▶ 4

(c) Pertti Ahonen 13.1.2010